

Braşovul Lăneok

Ara 5 lei

Péniek
1931 * április 3

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

77. szám
XXXVII. évfolyam

Ara 5 lei

Németország Iria Carl Severing, szó iáldemo rata po osz belügy- m ni zter

(Utánnymás tilos.)

Németország belpolitikai helyzetét a legutóbbban az a körülmény jellemzi, hogy a munkanélküliek száma még ezekben a napokban is, amelyek a naptár szerint meghozzák a tavaszt, nem sokkal van alatta az öt milliónak.

A munkanélküliség és következményei, az anyagi és lelki nyomor, az éhség és fagyoskodás, valamint a többi nélkülözések az utóbbi esztendőben a radikális pártok jelentékeny megnövekedését vonták maguk után. A kommunisták és nacionálsocialisták, azaz azok a pártok, amelyek felelőtlenül és ennél fogva gátolások nélkül a leghevesebb vádakat emelhetik a kormányok politikája ellen, az elmúlt év csaknem valamennyi választása során erősen meggyarapodtak.

A német nép széles köreinek ez a lelkiállapota, amely a radikális pártok követésében leli legvilágosabb megnyilvánulását, természetesen sajnálatos dolog. Ha azonban az ember meg akarja ezt változtatni, meg kell értenie az okait is. A német nép az utóbbi 17 év alatt nemcsak a háborút élte át, hanem különösen kegyetlen formájukban annak következményeit is.

Ezekben a tüzásokban nem lehet a károsult népi tömegek igazított hangulatát mentesíteni. Eltekintve, ez a legkomolyabb korrekcióra szorul, amire valamennyi német kormány valóban törekszik is.

Ennek természetesen előfeltétele, hogy magában Németországban minden megtörténjék a belső rend fenntartására. Ehhez elsősorban mindazon kiadások legszigorúbb korlátozása kell, amelyek a népegyüttesség érdekében a károsítása nélkül elkerülhetők, vagy halaszthatók. Ezeknek a távollól sem népszerű intézkedéseknek a keresztülviteléhez a számításba jövő helyeken meg is van az akarat.

A nyugalom és rend külső fenntartását természetesen lényegesen befolyásolja az a kérdés, vajon sikerül-e és milyen mértékben urálni a legnagyobb anyagi nyomort. Másrészt a közintézmények szánálása, az állami reformmunka nem kényszerítő el a közbiztonság és közrend számottevőbb zavarása mellett.

A kommunisták és nemzeti szocialisták valósággal veélkednek, hogy melyikük vezessen a mérgező agitáció és politikai ellenfelek elleni erőszak terén.

Németországban lassanként mindenki rájön, hogy a nemzeti szocialisták nagyhangú frázisai és tényleges politikai hatalma közötti olyan különbség tátong, amelyet új frázisok és új fenyegetések halmozása sem képes áthidalni. A többi országokban ezzel szemben a látszatot még mindig valóságnak veszik és már aggódnak, hogy Németország véres polgárháború előestéjén áll. Ez az aggodalom néhány héttel ezelőtt új táplálékot kapott, amikor a birodalmi gyűlés házszabályainak a megszigorítása után a nemzeti szocialisták, akiket a német nemzetiek is támogattak, elhagyták a parlamentet. A kivonulás után mindenki tettet várt, ez pedig csak újabb lármás agitációban állott. „Revolúciót” vártak meg, helyett csak újabb „rezolúciókat” értünk meg.

Tulajdonképpen már ez a folyamat is ki kellett volna oktassa a világ közvéleményét afelel, hogy a nemzeti szocialista agitáció nem kis mértékben blöffre van beállítva és hogy az igéri „harmadik birodalom” nem olyan hamar fog megvalósulni. Ennek ellenére nem éppen fölösleges ezen a helyen is hangsúlyozni, hogy Németország nem áll polgárháború előestéjén, hogy Németország kormányai készek és képesek csíráiban elfojtani az erőszakos rendszerváltoztatás minden kísérletét. A rendőrség munkája, amelyre ez a feladat hárul, bizony nem könnyű. Megnevezni még a sok védszöveget szükséges megfigyelése, amelyek állítólag önvédelemre alakultak, de ma a nyugtalanság tényezőiként működnek.

Németország helyzete nehéz és még hosszabb ideig nehéz fog maradni. A német nép azonban nem veszítette el önbizalmát, alkotóerejét és hitét egy jobb jövőben. És ha ráadásul külföldön gvaranszik annak a felismerése, hogy a világgazdaság szervezete csak akkor maradhat egészséges, ha egyetlen tagja sem sorvad el, akkor a fellendülésnek sikerülnie kell.

A Vasgárda vezérkarát az ítélőtábla is felmentette

Zelea Codreanu diadalmenetben kísérték vissza Vacarestibe, ahol azonnal szabadlábra helyezték

Bukarest, április 1.

Az ilfovi ítélőtábla kedden hirdette ki Zelea Codreanu és a felosztatott Vasgárda hat másik vezetőjének nemzetárulási és összeesküvés pörében a másodfokú bíróság ítéletét.

Amint előrelátható volt,

a tábla jóváhagyta a törvényszék felmentő ítéletét és egyben elrendelte a Vasgárda hét vezérének azonnali szabadlábra való helyezését.

A tárgyaláson természetesen hatalmas diaktömeg jelent meg és a másodfokon is felmentő ítélet kihirdetésekor hangos szimpátiatüntetést rendezett a diákvezérek mellett.

Mint hogy a szabadlábrahelyezés formalitásait a vacaresti fogházban kellett elintézni, a nagy pör hét felmentett vádlottját ismét visszavitték Vacarestibe. A diaktömeg természetesen csatlakozott

Szemérmelenség!

Fizetésüknek hetvenről százezer lejre való felemelését kérték a jegybank igazgatói

Bukarest, április 1

Nem kevés merészséggel és tapintatlansággal állítottak be ma délelőtt a Nemzeti Bank igazgatói Anghelescu kormányzóhoz, akitől azt kérték, hogy jelenlegi hetven ezer lejre havi fizetésüket emelje fel százezer lejre.

Anghelescu kormányzó állítólag a legnagyobb felháborodással utasította vissza a jegybank igazgatóinak kérését és

Zelea Codreanuékhoz

és valóságos diadalmenetben kísérték el őket a börtön bejáratáig.

A fogház igazgatósága a formalitásokat rövidesen elintézte és Zelea Codreanuék előtt ismét megnyitott a börtön kapuja.

A diákvezérek hiveik kíséretében a fővárosba tértek vissza.

Zelea Codreanuék felmentésével a kormány természetesen számol azzal a veszedelemmel, hogy a vidéken, különösen pedig Bukovinában megújulnak a diaktüntetések. A belügyminiszteriumban már értekezletet tartottak ebben az ügyben s elhatározták, hogy Bukovinában a legügyesebb rendőrségi közlegekből összeállított riadókéztszűtséget helyeznek szolgálatba, hogy esetleges rendezvárosokat még idejében megakadályozhassák.

Vasúti szállítás közben:

Eltűnt 30 kilogramm dinamit

Rejtélyes lopás Temesvár és Lugos között

Bukarest, április 1.

Az Universul illetékesnek jelzett helyről nyert megbízható információ nyomán első oldalán közli azt a különös és titokzatos szennációt, amelyben most Temesvár és Lugos rendőrsége és a két város közötti valamennyi csendőrség meglesztett erővel nyomoz. Arra való tekintettel, hogy a rendkívül titokzatos ügyben a hadvezetőség is érdekelt, csak az Universulban már megjelent adatokat közöljük le.

Ezt írja az Universul: A temesvári 7. számú pionérszázad március utolsó napjaiban 30 kilogramm dinamitot tett vonatra. A szállítmány a lugosi 11. gyalogezred címén indult utnak, külön vagonban, gonodonsan az előírások szerinti csomagolásban, leplombált ládában. — A 211.519 számú vagon, amely az értékes és veszedelemes szállítmányt magában foglalta, az 1312-es számú gyorstherhez csatolták, amely menetrend szerinti pontossággal indult el Temesvárról Lugos felé.

Az uton nem történt semmi gyanús, legalább is a kísérő személyzet nem észlelt semmit. A gyorsther rendes időben szaladt be a lugosi állomásra, ahol az ot-tani 11. gyalogezred kirendelt bizottsá-

ga már várta, hogy a szokásos külső formások között átvigye és elszállítsa a címére bejelentett rakományt. A meglepetés akkor következett be, amikor a bizottság a 211.519 számú vagon fel akarta nyitni.

A teherkocsi ugyanis nyitva volt, bár zárószekréten az első pillanatban külső erőszaknak semmi nyoma sem látszott.

A meglepett bizottság tagjai tehát egyelőre gondolhatták azt, hogy súlyos figyelmenlenség történt, a vagon elfelejtették lezárni előírás szerint. A meglepetés azonban fokozódott akkor, amikor a teherkocsiba behatoltak.

A 30 kilogramm dinamitot tartalmazó ládának hirtelen hamva sem volt.

Tovább már nem lehetett kétséges, hogy a szabályszerűen lezárt vagon ismeretlen tettesek utközben feltörték s a veszedelemes robbanóanyagot ellopták.

A katonai bizottság nyomban megjelent az állomásfőnökségen, jelentést tett az esetről és jegyzőkönyvet vettetett fel. Az állomásfőnökség táviratilag jelentette a vakmerő lopást a bukaresti vasut-vezérigazgatóságnak, amely késedelem

nelkül értesítette a dologról hadvezetőséget.

A nyomozás pedig minden irányban megindult. Katonai vizsgálóbiztosok szállottak ki úgy Temesvárra, mint Lugosra annak a megállapítása érdekében, hogy

a 30 kilogramm dinamit eltűnése miatt milyen mértékű felelősség hárul az ottani katonai hatóságokra.

A vasuti vezérigazgatóság is bevezette a vizsgálatot, mert feltétlenül tisztázni kell, hogy a vasuti személyzet hibáztatható-e akár figyelmenlenség, akár pedig esetleges bűnrészesség miatt. De minden erejét megfeszítve nyomoznak a bűnügyi hatóságok is a titokzatos ügy felderítése érdekében. A legfontosabb célkitűzés természetesen az, hogy az eltűnt nagymennyiségű robbanószert megtalálják, hiszen 30 kilogramm dinamittal irtózatoss rombolást vihetnek véghez azok, akik azt bűnös szándékkal elrabolták.

Szünet nélkül dolgozik a törvénygyár

Bukarest, április 1.

Ülésszakvégi kábultság és vakáció-vágyakozás közepette a parlament tegnap este, éjjel és ma is folytatta a törvényszaporítás postamunkáját.

A kamara esti ülésén többek között mégis tárgyalás alá vették, majd megszavazták a földreform végrehajtásának a felülvizsgálásáról szóló törvényjavaslatot, amelyhez elsőnek Negura liberális szolt hozzá. Elvben elismerte annak szükségességét, hogy az agrárkomitét határozata felülvizsgálják, de aggodalmának adott kifejezést a földosztás revíziója a pörök tízezeire fog vezetni és felborítja a falvak rendjét. Radaceanu szociáldemokrata általában üdvözölte a javaslatot, amelyet ezután Potarca, majd Mihailache megszavazott. Utóbbi kifejezte azt a meggyőződését, hogy a törvény nem fogja fenyegetni a társadalmi rendet. Kéri a törvény megszavazását, a mi meg is történt.

Ma, miután a honatyák bezsebelték október 15-ig járó fizetéseiket, a lehető leglázasabb tempóban újult meg a nagyban törvény-megszavazás, úgy a kamarában, mint a szenátusban, mert

ma éjjel feltétlenül készen akarnak lenni a hatalmas tömeg-munkával.

Evégből a képviselők még ebédszünetre sem távoztak a parlamentből, hanem a büffében falatoztak, miközben az üzem megszakítás nélkül működött tovább.

A kamara ülésének az elején Pop Cicio elnök bejelentette a napirendelőtti felszólalások felfüggesztését, hogy ezzel is időt takarítsanak meg. Manolescu erre rögtön több javaslatot terjesztett be, kimondatva a sürgősséget. Emiatt éles összehívalkozása keletkezett a liberális Franasovici-csal, aki

tiltakozott a munkamódszer ellen, amely egyértelmű a parlament tekintélyének semmibe-vevésével.

Manolescu azzal verte vissza a vádakat, hogy a liberálisok alatt sem ment jobban a dolog. Végül is Franasovici-ot a többség lehurrogta s nekilátott a hűségese szavazásnak.

A mai nap folyamán a törvényjavaslatok szédítő halmazát fogadták el,

köztük az ügyvédtörvényt, amelynek leginkább kifogásolt két szakaszát olyan értelemben módosították, hogy a bíróságokhoz benyújtott iratokat csak ügyvéd, vagy védő szerkesztheti meg, kivéve azt az esetet, ha a fél maga valamely fakulás doktora, vagy abszolválta, vagy, ha az irat feleségére, illetőleg leszármazottjaira vonatkozik, továbbá pedig, hogy az ügyvédek bárkit, bármely bíróság előtt védhetnek, vagy képviselhetnek, mindama kérdésekben, amelyek tevékenységük szokásos terére vonatkoznak.

A szenátus elvetette azt a javaslatot, amelyet parlamenti kezdeményezésből a közigazgatási tudományok intézetének a létrehozására nézve terjesztettek elő, majd Gyárfás szenátor hozzájárása után, aki a lakások szabaddátátételét követelte, a szenátus is megszavazta a lakbértörvényt. Ezután egész csomó más törvényjavaslat ment át az „érett testület” ugyancsak lyukas szitáján.

Costachescu

Costachescu bravurstiklile husz milliós kulturális alaptól fosztotta meg a háromszéki székelységet

Brassó, április hó 1.

A jogtalanul elkobzott Csiki Magánjavak ügye a Népszövetség előtt fekszik s ha binni lehet az ígéreteknek, a májusi ülésükön talán döntés alá is kerül. Bizunk benne, hogy ez a döntés megnyugtatóan igazságos lesz. És egyúttal dokumentum lesz arra is, hogy a népek tanácsa a mindenkori államhatalmakkal szemben is megvédi a kisebbségi népek, vagy községek elvitathatatlan igazát. Mert elsősorban erre van szükség. Erre van szükség azért, hogy egyszer s mindenkorra végeszakadjon a mindenkori román kormányoknak a kisebbségek terhére különös örömmel gyakorolt jog- és vagyonfosztó "rekvéseinek".

A Csiki Magánjavak ügye még elintézetlen ugyan, de azért a kormány előrelátóan máris gondoskodik arról, hogy hasonlóan terhes és eleségítő vitás kérdésbe kényszerítse a székelységet.

Ezúttal Háromszéki megyéről van szó, amelynek székely közéletét

egy nemrégiben megjelent királyi dekretum 20 milliós kulturális célokra rendeltetett vagyonról fosztott meg.

Ez a királyi dekretum, amit Costachescu közoktatásiügyi miniszter jegyzett el, a Monitorul Oficial 1931 március 26-án megjelenő 71. számában látott napvilágot.

Röviden azt rendeli el, hogy a háromszéki megyei tanalap minden ingó és ingatlan vagyona a vármegyei Comitetul Sclolar (iskolai bizottság) igazgatása alá kerüljön.

A rendelet külsőleg egyszerűnek látszik, háta mögött azonban a jog és a vagyonfosztás elvitathatatlan ténye húzódik meg. Gyakorlatilag annyit jelent, hogy

a "háromszéki megyei tanalap" név alatt ismeretes vagyonkomplexum kicsúszik az autonóm vármegyei tanács igazgatása alól és a Comitetul Sclolar tulajdonába megy át.

A Comitetul Sclolar az állami iskolák szükségletén gyarapításának, az erre irányuló propagandának és a felekezeti iskolák lassú eltüntetésének a legfőbb szerve. Anyagi háttérje a székelység elromanizálására irányuló politikának. Ennek a tulajdonába ment most át az a királyi dekretummal a régi háromszéki megyei tanalap, amelynek létrehozása és kifejezett célja, valamint eddigi igazgatása és színes multja mind mind amellől bizonyít, hogy kezdettől fogva a háromszéki megyei székelység kulturális célokra szolgáló tulajdona volt, akárcsak a Csiki Magánjavak a csiki székelységé.

AZ ELKOBZOTT "TANALAP" TÖRTÉNELMI MULTJA

A kérdéses vagyonkomplexum, amely most a Csiki Magánjavak sorsára jutott annak idején kizárólag a székely katonai határőrvédek joghatósága alá tartozó magánemberek áldozatkészségéből épült kulturális célú ingatlanokból alakult össze. Ezt a vagyonát a székely vármegyétől az 1848-49-iki szabadságharc után az osztrák önkényuralom büntetésből elkobozta. Később azonban, az 1867-es kiegyezéskor, Ferenc József uralkodó visszaadta a vármegyének, mint vármegyei tanalapot, megtartva és szentesítve annak eredeti magasztos rendeltetését.

Az új keretek közé került kulturagyon szigorúan megszabott jogi elvek és formák között kezeltetett ötven éven keresztül. Az alap jövedelmeiből részint a megye területén épültek új iskolák, részint a felsőbb iskolába kerülő háromszéki diákokat segélyezték belőlük a belföldi és külföldi egyetemeken. Soha, még az osztrák önkényuralom alatt

se szolgált arra a célra, hogy elnemzetlenítő törekvések szolgálatába kerüljön. Eredeti rendeltetését még a magyar állam is annyira tisztelte, hogy állami iskolák alapítására sohasem használta föl.

Az impériumváltozás utáni zavaros idők és még zavarosabb sovinszta agyvelőknek aztán áldozatul esett ez a kulturális alap is. Az akkori vármegyei igazgatás a maga kénye-kedve szerint járt el vele. De jött az új közigazgatási reform, amely autonómiát biztosított a vármegyéknek a választott megyei tanácsok útján. A háromszéki megyei magyarság vezetői elérkezettnek látták az időt, hogy a magasztos célt szolgáló tanalapot visszaadják eredeti rendeltetésének.

MEGKEZDŐDIK A TÖRVÉNYES KERETEK KÖZÖTTI HARC

A megyei tanács hosszas huza-vona után megalakult. Megelőzőleg azonban, még 1924-ben a 8783 számú belügyminiszeri rendelet a vagyon kezelését közigazgatási utra terelte. Ez a rendelet sem volt tekintettel a tanalap eredetére, jogi természetére és eddigi kezelésére. Amikor tehát 1928-ban, április 8-án az akkori megyei tanács ülést tartott, Molnár Dénes dr. tanácsag indítványára a tanács kimondotta, hogy egy a megyei tanalap, mint a Székely Huszáralap, a megyei fiúarháza, a Gróf Tisza Lajos jutalmazási-alap és más hasonló természetű alapoknak akár egyetlen összefogó akár több jogiszemélyiséggé való nyilváníttatása érdekében megteszi a szükséges lépéseket. Kimondotta azt is, hogy a kérdéses alapok kezelése a belügyminiszeri rendelet folytán illetéktelen kezébe jutott, mert a jogi személyiséggé való nyilváníttatás a törvény életbelépésekor az akkori vezetőségek elmulasztották. A tanács utasította az akkori választmányt, hogy a megfelelő okmányokat készítse elő és addig is, amíg a döntés történik, kísérelje meg az alapok békés uton való birtokbavételét annál is inkább, mert azok telekkönyvileg még ma is a tanalap tulajdonaként szerepelnek. Ha a békés út nem vezetne célhoz, az állandó választmány per útján szerezzen érvényt az igazságnak.

Az ügy tehát elindult a törvényes uton, de nem jutott messze. Ezt a tanácsot ugyanis rövidesen feloszlatták. A mult évben megalakult, nagynehezen megalakult tanács alakuló ülésén aztán Molnár Dénes újra interpellált az ügyben. Keresztény Károly dr., az állandó választmány elnöke az interpelláció hatása alatt a tavaszi közgyűlés tárgysorozata felé is vetette a kérdést. Március 2-án a közgyűlés el is határozta annak a bizottságnak a megválasztását, illetve kiengesztelését, amelynek kötelessége ezt a rendkívüli horderejű ügyet a törvényes formák között elintézni.

DE JÖTT A KIRÁLYI DEKRETUM.

Ugy a tanács, mint a kiküldött bizottság nyugodtan várta a törvényes fejleményeket, hiszen maga Grigorie Paltineanu közoktatási felügyelő készítette el azt a teljesen korrekt felfogású tervezetet, amit a kiküldött bizottság legközelebbi megyei tanácsülés elé kíván terjeszteni.

Csak hogy közbejött valami. Azok a bizonyos zavaros agyu sovinszta gyorsabbak voltak, mint a bizottság.

Váratlanul, mennykőcsapásként március 26-án megjelent a hivatalos lapban a fönt már ismertetett királyi dekretum, amely a Comitetul Sclolar tulajdonába és igazgatása alá rendelte a

több, mint 20 millió értékű székely kulturagyon. A királyi dekretum Costachescu miniszter ur előterjesztésére jelent meg. Az uralkodót minden kétséget kizáróan rosszul informálták, mert csak így sikerülhetett az a sakkhúzás, amely mögött ismételtük: újabb jog- és vagyonfosztás húzódik meg a székelység terhére.

Bizonyos, hogy a háromszéki megyei tanács még nem tartja lezártnak az ügyet. Jelen pillanatban olyan kormányintézkedéssel állunk szemben, a

Romában megalakult a gabona-antant

Közös bizottság állapítja meg az 1931-32 évi árakat

Róma, április 1.

A gabonakonferencia elfogadta a kanadai delegátusnak azt az indítványát, hogy alakuljon Kanadából, Argentínából, Magyarországból, Lengyelországból, Oroszországból, Romániából, Jugoszláviából és Bulgáriából egy nemzetközi gabona-antant-bizottság, amely közös elhatározással állapítsa meg az 1931-1932-es évi gabonaexportra vonatkozó összes feltételeket és árakat.

A konferencia ma tartja zárülését.

Szerelmes levelek felolvasása - jótékony célra

Huszonöt évvel ezelőtt Bernard Shaw szerelmes volt egy fiatal színésznőbe és ennek megfelelően szerelmes leveleket írt neki. Shaw e szerelmes leveleit egy negyedszázaddal később 5000 dollárt keresnek a newyorki munkanélküli nők. A levelek címzettje, Eleonor Robson ugyanis jótékony célra felolvasa egy newyorki hangversenyteremben azokat a rajongó hangú leveleket, amelyeket Bernard Shaw annakidején hozzá írt. A newyorki snobok nagy összegeket fizettek egy-egy jegyért, úgyhogy 5000 dollár tisztá jövedelem jutott a newyorki munkanélküli nők segélyalapjának.

Az előadásban Eleonor Robson elmondta, hogy 25 év után hogy került össze ismét Shaw-al. Legutóbb éppen akkor járt Londonban, amikor Einstein is ott volt és résztvevett a híres Einstein-Shaw-ban-ketten.

— Örülök, hogy megint látom — mondotta az idős hölgynek Shaw. — Ugy emlékszem, hogy annakidején egy csomó szerelmes levelet írtam magának.

— Igen, még valamennyi megvan, egy diszes albumban őrzöm őket — mondotta a hölgy.

— Adok önnek egy jó tanácsot — mondotta most Shaw — adja el a szerelmes leveleit, szép összeget fog értük kapni.

amely az 1925 évi december 23-án megjelent "contencios-törvény" értelmében megtámadható. A vármegyei tanács bizonyára élni is fog ezzel a jogával. Egyúttal pedig módját fogja ejteni, hogy a miniszter a tőle téves intézkedésre ösztönzött legfőbb hatalmat helyesen informálja.

Az elkobzott háromszéki megyei tanalap arra hivatott többek között, hogy kiindulási pontja legyen a székely autonóm iskolaszervezetek kiépítésének. Ha az ehhez való jogot átmenetileg az állam nem engedi gyakorolni és ha a felekezeti oktatás egymásközi rendezetlen állapontja is gátolja, ez még nem jelenti azt, hogy a székelység összetett kézzel nézhetné értékes vagyontárgyainak illetéktelen kezébe és kezelésbe való jutását.

De nem méltók az ilyen és hasonló sakkhúzások a román állam tekintélyéhez sem. Nem méltók azért, mert jogtalanok, törvénytelenek — és nem politikuskok. A tulajdon szentségébe vetett hitet nem szabad megengedni annak az államahtalomnak, amely ennek az elvnek az alapján épült fel és akar állni továbbra is.

A művész nem adta el a leveleket, de a jótékony célra szolgáló alultatta őket. Egészen egyéni stílusban írta meg szerelmes leveleit Shaw. Egy helyen például azt írja a színésznőnek:

— Egy meg nem született szindarab anyja vagyok. Az apja minden valószínűség szerint ön.

Ezek a szerelmi paradoxonok óriási derűtséget keltettek a newyorki előadókban. A meg nem írt Shaw-darabok "apja" egyébként Amerika leggazdagabb asszonyai közé tartozik. Ferje, August Belmont, aki nemrég halt meg, körülbelül 40 millió dollárt hagyott rá.

Pokolgéppel robbantották fel a havannai spanyol konzulátust

Nemyork, április 1.

A havannai spanyol konzulátus ellen tegnap, hétfőn bombamerényletet követtek el. A pokolgép felrobbanásának időpontjában szerencsére senki sem tartzkodott a konzulátuson, emberéletben tehát nem esett kár, az épület azonban rombadőlt. A merényletet kétséget kizárólag a spanyol kormány ellenségei követték el.

61 millió frank plusz a francia költségvetésben

A kamara bizalmat szavazott a kormánynak

Páris, április 1.

Politikai és gazdasági körökben kellemes feltűnést kelt az új költségvetés, amelynek bevételei hatvanegy millió frankkal felülmúlják a kiadásokat.

Az új költségvetést a kamara éjzakai ülésén megszavazták. A kormány előzőleg a bizalmi kérdés felvetésére kényszerült, amelynek során 318 szavazattal 24 ellenében megkapta a bizalmi votum többséget.

A szenátusban történő letárgyalás után a költségvetés még visszakerült a kamara-hoz, hogy az esetleges további módosításokat keresztülvigye.

Mentsük háztartásunkat a küzdelmes nagymosástól!

Mossunk „Remeisa” német bir. szab. automatikus gőzmossó készülékkel!

A készülék a ruhát automatikusan a gőz hatásának teljes kihasználásával, kézi mosás nélkül hő fehérre mossa. Kezese egyszerű. Felügyeleti nem igényel. A háziasszony a mosás tolyama alatt egyéb teendőit végezheti mert a készülék elzáróberendezése a mosás befejezését hangos sípolással jelezi. Nem p szkol, kellemetlen mosási párat és gőzt nem terjeszt, mert a mosás a légmenesen lezárt készülékben történik. A ruhát nem rongálja, mert a ruhát nem kell dörzsölni és kefélni, mint a kézi mosásnál. Meg a leghatékonyabb tehermentőt is párszor használat után hófehérre mossa.

Óriási megtakarítás munkában, időben, mosó- és tüzelőanyagokban.

Megbecsülhetetlen minden háztartásban, orvosok, fogorvosok, technikusok, manikűrösök, borbélyok, női fodrászok, szállodák, vendéglők, étkezdék, kávéházak, internátusok stb. ruháikat gyorsan, olcsón és abszolút tisztára mossa és deszinficálja fáradtság nélkül.

A „REMEISA” gőzmossó készülék két nagyságban készült:

I. nagyság cirka 33 literes ára Le 2.675.—

II. „ „ 50 „ „ „ 2.950.—

Megrendelhető, vagy kívánatra ismertetési küld, esetleg próbamosást is bemutat a „Remeisa” német bir. szab. önműködő gőzmossó készülék románai vezérképviselése Cui-Kolozsvár, Căsuța Poștala No. 94. Képviselek az ország minden részéből felvételnek.

Megnyílt Szig. 269 Új szálloda!

NEW-YORK
BUKAREST, CALEA GRIVITEI 143
(a Gara de Nord mellett)
és „HOTEL MARNA”, Buzeshti 3.

Egyágyas szobák 100-120 lejig kétágyas szobák 140-160 lejig, beleértve az összes illetékeket. Modern konyha, központi fűtés, meleg és hidegvíz, minden lakosztályban parkett, előzőkeny kiszolgálás.

A tisztviselő és utazó uraknak engedmény.

DERBY

ER 325

100.000 lejes szék
használnak a legújabb
sok egyet (tovább)
Szanki

Húzás ápr. 5-én. Főnyeremény: 25.000 le.

Honatyáink egész októberig felvették járandóságait

Bukarest, április 1.

A parlament tegnapi ülése előtt a honatyákat: képviselőket és szenátorokat igen öröndetes meglepetés érte.

A kormány kiutaltatta részükre a napidijakat. Nem márciusra visszamenőleg, nem is áprilisra előre hanem a huszónéti szünetre, sőt tovább, a nyári szünetre is.

A honatyák, a szenátorok és képviselők felvehették napidijukat egészen októberig. Előre, készpénzben, alkalmasint minden kellemetlen levonás nélkül, amint ez így is illik. Kik kapják meg rendesen a járandóságukat, ha nem azok, akik a törvényeket csinálják a akik a kormány

szájaize szerint szavaznak. Már legalább a többség, hiszen az ellenzéknek amúgy is olyan kevesen vannak, hogy a szavazásnál komolyan nem vehetők számításba. Ezért a szavazásra kész többségért a kisebbségek is megérdemlik azt a kitüntetést, hogy előre, a nyári szünetre is, felvehessék napidijukat.

Isten ments, hogy a honatyákra, képviselőkre és szenátorokra akarnók hárítani annak az indokolt elkeseredésnek és tehetetlen méltatlankodásnak a mérgét, a mi neknek a napidijának az előzőeken kifizetésénél joggal erőt vehet a közvéleményen. Ki lenne olyan bolond a mai világban, hogy visszautasítsa a felkínált pénzt? Vagy miért lennének éppen a

honatyák ilyen bolondok, azok a honatyák, akik kötelességszerűen lázongani kezdenének, ha véletlenül a kormány nem lett volna ilyen előzőeken. Kinek kötelessége ragaszkodni a harcolt jogaihoz, a honatyák érdemű testülete is joggal emelhetne volna tehát fel a szavát, ha ezt a régi és bevett szokást, ma már szokásjogot a kormány elszakította volna. Mondhatták, kiálhathatták volna, hogy: „Lopjanak kevesebbet, de az ilyesmire legyen pénz!” Szídhatták volna a kormányt, ahogyan a szívüknek jól esik.

Ez mind szebb és elfogadhatóbb lett volna, mint ami most történt. Logos is lett volna. A kormány azonban gyáva volt képviselőivel szemben, nem merte pállalni a támadásokat. A képviselők cselekedettől a harcot, ellenben kaptak napidijukat, jó marék pénzt mindegyik. Hát ki lenne az, aki elvárhatná tőlük, hogy visszaadják a pénzt? A pénznek mindenki örönd. Ők is öröndtek. Anyira öröndtek, hogy talán észébe se jutott egyiknek se, ami ennél a napidij fizetésén nyomban a közvélemény szívébe dobbanhat. Sőt oda is dobban.

Odadobban az a tény, hogy az állami

tisztviselők egyrésze hónapok óta nem kapott fizetést.

Odadobban az, hogy szerencsén, öreg, megrokkant, féllábukkal a sírjukban álló nyugdíjasokat vernek el kerek egy hónap óta mindennap a pénzügyigazgatóságok pénztári ablakai előtt.

— Nincs pénz!

Oh, miért volt pénz a képviselők napidijainak hónapokkal előre való előzetes kifizetésére, ha az éhez, átkozódó és síró-rívó nyugdíjasok részére nem volt. Az elmúlt hónapokra sem volt, nemhogy előre. Bár inkább a képviselők számára se lett volna. Mert így, ahogy van, annyira arcpirító, megdöbbenítő és felháborító, hogy égetnie kell minden honatának a zsebét, ahol az a marék zsebes meghúzódik.

Ottó meg akarja látogatni Magyarországot

Bécs, április 1.

Belgiumból érkező hírek szerint Ottó királyfi legközelebb egy európai körutal szándékozik tenni, amelynek során Magyarországot is meglátogatná. Ez az utóbbi látogatás természetesen attól függ, vajon a magyar kormány hozzájárulását adja-e ahhoz. A Habsburg-királyfi kísé-

retében az európai köruton néhány ifjú magyar arisztokrata volna.

Ottó nagybátyja, Sixtus pármái herceg, egyébként tegnap Bécsbe érkezett, ahol, ugyancsak Ottó látogatása ügyében a francia nagykövettel tárgyalt. A királyfi nagybátyja Bécsből Budapestre utazik tovább.

A parlamenti ülészak bezárása előtt

Levette napirendről a minisztertanács a cukortörvényt és a szeszilletékek leszállítására vonatkozó javaslatot

Teianut akarják pénzügyi alminiszternek, de Mironescu inkább egy hármass bizottságnak hiva. Legkésőbb vasárnap bezárul a parlament

Bukarest, április 1.

Jelentettük, hogy a minisztertanács tegnap délután foglalkozott azokkal a törvényjavaslatokkal, amelyeket a különböző minisztériumok terjesztettek elő azon célból, hogy a minisztertanács állapítsa meg, hogy mely törvényeket terjeszték be a parlamentbe sürgős letárgyalás végett a mostani, vagy a májusi két hetes rendkívüli ülésszakon. A minisztertanács az előterjesztett javaslatok közül azt a javaslatot, amely cukorgyárak és cukorrépaermelők kényszer-szindikalizálását írja elő, őszire halasztotta, ugyancsak őszre halasztotta a minisztertanács annak a törvényjavaslatnak a tárgyalását is, melyet a pénzügyminisztérium terjesztett elő a szeszilletékek sürgős leszállítására vonatkozólag. Amint a B. L. már tegnap beszámolt, a jelenlegi 110 lejes szeszadót 43 lejre akarja leszállítani a pénzügyminisztérium és ugyancsak lényegesen akarja csökkenteni a többi szeszszitalok adóját is, hogy ily módon megszüntesse a feketeszsz termelését és általában az italoknak az adózás alól való kivonását.

Ugyátszik, hogy a kormánynak nem nagyon fáj a feketeszsz és az a jónéhány száz millió, amit a szeszilletékek formájában elvonnak az államkincstártól, mert ennek a javaslatnak parlamenti tárgyalását sem tartotta sürgősnek.

Megemlékeztünk már arról, hogy Teianu államtitkár, a szeszügyek legfőbb pénzügyminisztériumi intézője, beadta lemondását. Most hetven aláírással ellátott memorandumot adtak át Mironescu miniszterelnöknek, amelyben az aláíró képviselők azt kérik, hogy Teianu lemondott államtitkárát nevez-

zék ki pénzügyi alminiszternek.

Ennek az előzménye az, hogy miután Popovici távozott a pénzügyminisztérium éléről, Mironescu úgy akarja megoldani a pénzügy vezetésének kérdését, hogy

vagy egy alminisztert nevez ki a kormány, vagy pedig egy háromtagu bizottságot.

Mironescu inkább az utóbbi megoldásnak hiva, sőt már említik is parlamenti körökben a hármassbizottság tagjainak nevét: Crisan államtitkár, Buzdugan, a Banca Nationala igazgatója és Pop Ionel kolozsvári képviselő személyében. Ugyátszik, hogy a parlamentben Teianu alminiszterségének is sok hiva van és így a kérdés megoldása körül még viták várhatók.

Mironescu miniszterelnök egyébként tegnap újból kihallgatáson volt az uralkodónál, hogy a parlament berekesztésének kérdését megbeszélje az uralkodóval. Öfelsége felhatalmazást adott a miniszterelnöknek arra, hogy

a parlamentet szükség esetén vasárnapig tartsa együtt és hogy a sürgős javaslatokat letárgyalassa.

Igy a parlament valószínűleg csak vasárnap fog szétoszlani, amikor is megkezd a nyári vakációt, amely októberig fog tartani. Nincsen kizárva azonban, hogy amennyiben erre szükség mutatkozik, a parlamentet két heti rendkívüli ülészsakra újra össze fogják hívni, mégpedig májusban.

Magyarország fölött szigorú tél van, Izland szigetén tavaszodik

Budapest, április hó 1

Az elmúlt 24 órában Magyarország és Közép-Európa fölött az időjárás rendkívül hidegre fordult. Szombathelyen 14, Turkevén 15, Egerben 19 fokos hideget mértek. A Mátra-hegységben 10 centiméteres hó esett s havazott Budapest környékén is.

Nyugat-Magyarországon, továbbá Romániában a szél engedett a hevességből s ezzel egyidejűleg a fagyvont alatti hőmérséklet is mérsékeltebb lett.

Érdekes, hogy míg Magyarországon erős fagyok voltak, Izland szigetén 26 fokkal melegebb az időjárás, mint például tegnap Eger környékén volt.

Curtius már nem zárkózik el a német-osztrák vámszövetségi egyezmény népszövetségi megvitatásától

Berlin, április hó 1.

A német-osztrák vámközösségi egyezménytervezet körüli heves diplomáciai háborúskodás új szakaszába lépett azzal az Európaszerte nagy érdeklődéssel várt beszéddel, amelyet Curtius német külügyminiszter a birodalmi tanácsban Briand szombati kirohanására válaszképpen mondott.

Nagy jelentőségű hivatalos megnyilatkozásában Curtius mindenekelőtt kijelentette, hogy csupán a szerződés-tervezet gazdasági horderejét kívánja ismertetni. Az a szándéka, hogy szétoszlassa a kételyeket, amelyek Németország eljárásának a lojalitása tekintetében felvetődtek. Briand maga is elismerte azokat a veszélyeket, amelyek Közép- és Kelet-Európa országainak a gazdaságát fenyegetik. Nos, ez a gazdasági nyomorúság birta cselekedetre Németországot és Ausztriát.

Hangsúlyozta ezután Curtius, hogy a német-osztrák vámszövetségi megállapodás az összeurópai együttműködés jegyében és keretében mozog. Mindenki elismeri, hogy Európa gazdasági életének rákénje a kisterületekre történt szét-darabolás. A vámuunio tervének ennél fogva tisztán gazdasági jellege van és nincs semmiféle ellentétben a nemzetközi kötelezettségekkel.

— Semmi kifogásunk nincs tehát, az ellen, hogy Henderson az ügyet a Népszövetségben szöbáhozza, — mondotta Curtius.

Ha azonban egyes hatalmak még a népszövetségi tanácsülés előtt akarnek diplomáciai lépéseket tenni, akkor félreismerik a dolog lényegét. Németországnak és Ausztriának a szándékai nem szolgáltatnak okot igazolásra, s hogy mégis a béke veszélyeztetéséről beszélnek, az egyenesen érthetetlen.

Szőke, vagy barna

Eddig azt hittem, nők tekintetében izlés dolga, hogy szőke-e, vagy barna, de a jó dohánynak okvetlenül szőkének, sőt világosszőkének kell lennie. Anita Loos-sal vallottam. Gentlemen prefer blonds. Már ami a dohányt illeti. Mert nőben a barnát sem vetem meg.

Amikor értesültem, hogy megérkezett a trafikba az első nikotinmentesített cigareta szállítmány, boldogan siettem egy hétre való dohányszükségletemet fedezni, hiszen régi álomom valósult meg, a cigareta, amely nem árt többé megrendült egészségemnek.

De milyen nagy volt a csalódásom: Szőke cigarettám a nikotinmentesítési eljárás során barnává változott. Sötétbarnává. Ez a felfedezés egészen elrontotta az örömeimet. Még aznap találkoztam egy dohányszakértő hírében álló tanítómmal, akinek elpanaszoltam bánatomat.

Egyszerűen kinevetett és azt mondta, nem értek a dohányhoz, aminthogy a legtöbb laikus nem ért hozzá. Merő tévedés — mondotta — hogy a világos szín a jó dohány ismertető jele. Ellenkezőleg. Az igazán finom egyiptomi és macedóniai dohánynak rendszerint barna, sőt rozsdabarna színük van. A legfinomabb Havanna szivarok sötétbarnák.

Meg is mutatott néhány finom egyiptomi cigarettát, melyek valóban egész barnák voltak, majdnem olyan barnák,

mint az én Fumosan-om. Dohányszakértő barátom tudományos alaposággal megmagyarázta ezután, hogy a dohány színe tulajdonképpen az éghajlati viszonyok eredménye és minél intenzívebb napsütés éri a dohány levelét, annál barnább.

— Ne busulj tehát — fejezte be fejtegetését — ha barna a cigarettád, mert ezzel legfeljebb előkelőbb lett.

— De más baj is van — panaszkodtam tovább. Nem ízlik úgy a nikotinmentesített cigareta, mint a régi.

Barátom fölényesen mosolygott. — Mond — kérdezte — izlett neked, amikor gyermekkorodban az első cigarettát szivtad?

— Dehogyan izlett. Hánytam tőle. — Hát amikor áttértél egyik cigarettára fajtáról a másikra? Izlett?

— Mindig meg kell előbb szoknom.

— Na látod, a Fumosan is meg kell szokni. Majd két nap múlva mondjál ítéletet.

Nem kellett két nap. A huszadik cigareta után már rájöttem a Fumosan ízére. Két hete csak nikotinmentesített cigarettát szivok.

Ma megkínál valaki egy rendes nikotinos cigarettával.

Rágyujtottam, füstöltem, szagoltam. Restellem bevallani, Nem izlett. Titokban eldobtam.

100.000 lejes sorso-
hasznok ki nem húzó
sors-egyik lovabb já-
szanak!

Húzás apr. 5-én. Főnyeremény: 5.000 le.

REGÉNY * IRTA MIKES IMRE *

(Minden jog fenntartva.)

(45-ik közlemény)

Hogy gyilkos. De ezt a szót az asszony nem gondolja el, rémképeinek ördöge abban a pillanatban ugrik egyet, amikor tettét be kellene vallania és meg kellene neveznie.

Az öreg egy kicsit félrerándul. A menyecske látja a kin vergődését, hallja, a hogy a fogak összeverődnek, s észreveszi, hogy a szájszélek meg-megrándulnak. Akár a kutyáé, mikor dühös s marni készül.

— Nizzed a nyavalyás!.. — mondja az apósa.

A fájdalommal veszekszik, mintha élő személy volna.

— Kipofozlak én belőle..

Még nem veszi komolyan a hasrágást, ámbar szoritja és marja már. Tartja magát a menyecske előtt, noha szeretne nyögni és meleg tányért borítani a fájós részeire. De él benne a legénykedő dac, nem adja meg egykönnyen magát.

— A fene a szüledet, aki világra cselekedett..

Veszi a kancsót és nagyot luz a rizlingiből. Égető fájásai vannak, mintha tüzelnének odabent, jól esik rá a jéghideg ital. Félitter egyszeriben lecsusszan a torkán, meg se kótyyan neki.

— A zannenit!..

A kiáltás most már hangosan és fájdalmasan tör elő belőle. Arca eltorzul a fájdalomtól, szeme előtt elhomályosul minden, zavarosan kavarnak a képek.

— A zistenit!..

A görcs végigráng egész testén. Hétrét hajlik, kezével odakap a gyomrához, melynek falain mintha tüzes vassal szadgálna valaki. A torkáig szorít a retentő fájdalom, alig van eszénél, ide-oda hajladozik a széken, minden pillanathan leszédülhetne a földre. Szeme egyre inkább besüpped, bőre szederjés, tetőtől talpig kiveri a veríték.

A menyé felugrik, izmos karjaival

megragadja, rádüti az ágyra. Azután egy törülközőt bemárt hideg vízbe, fölfesztí az öreg lajbiját s borogatja a szívetáját. — Mi van kenddel, no?... Tirjen magához!

Ide-oda szaladgál, esztelenül ugrándozik, mint a higany. Semmi részvét benne, csak a rémület és a vakszokás hajtja. Így ápolta az anyja az apját, ő maga a férjét, tesz-vesz fejvesztettségében, pedig tudja, hogy nincs itt segítség.

Az öreg vonaglik, fetreng az ágyon, fél karimában vérzik az ajka, rossz fogai-
val alaposan kiharapta a husát kinjában.

— Beszljen, mi baja?... Hajja, beszljen!

Ugy ordít az após, hogy hangjától megrázkódik az ablak. A kicsike felriad a rettenetes bömbölésre, együtt fujja tovább nagyapjával a taktust.

— Hajja, beszljen!.. nem ivott maga a permetes hordóból?

Nincs megrázóbb, nincs rettenetesebb, mint amikor egy férfi zokog és csepszopó kölyök módjára megalázkodik a fájdalom előtt. A hangok hosszas, elnyújtva törnek elő a mellkas mélységeiből, megrezeg tőlük a levegő. Csupa fortissimo, melyek önmagukat visszhangozzák. Akárha a nádibika dobolni kezd és reszket bele a sás gyöngye erleje.

Az asszonyi zokogás természetes és egyszerű, mégha oly keserű is.

A férfi kinos, fojtogató, borzalmas. Pokoli erő lázadása a világrend ellen.

— Mongya mán, a permetes hordóból ivatt?... Hajja, mongya mán!

Ugy kérdezi, mintha nem tudná, miből ivott az öreg. Olyan ijedten, rémülten nőszogatja — sürgeti feleletre, hogy szinte már maga is elhiszi, részegségben eltévesztette a pincében a csapot az apósa és a permetes hordóból szitta magát tele.

— Hajja, feleljen!.. Hogy segicsek!..

Mongya, nem ivott bele a permetes hordóba?

Az öreg gyilkos fájdalmai között csak a segítség szót hallja. Nem érti meg, mit kérdez tőle a menyé, csak az villan át elkábult agyán, hogy segíteni akar.

— Segicsek!.. a zistenit!..

— A permetes hordóból?

— Ábbul... segicsek!..

Ámbar az ablakközökben rongy és papír sűrű fojtása áll őrt a tél beszűremlő hidege ellen, a nagyapó és az anoka kétségbeesett ordításának, a menyé riadozó sikításainak hullámai mégis kitódulnak az utcára. A szomszédban már gyújtják a petróleumlámpást, szemközt-ről torkaszakadtából kiabál a tornáccon Bodó Gerő felesége:

— Stefil! Stefil!..

A kutya vonit az udvaron, visszacsaholnak neki más ebek. Fzeket az éjszakai, nyúlós ugatásokat még a vadonból hozhatták magukkal, a nagy nyugtalanságok, párkeresések, harci indulók akkordjai még ezek.

— Stefil! Stefil!..

Bodó Gerőné versenyt vonit a kutyákkal. Hallja a szemköztől átszűrő gyászzenét, Pataki vészés bömbölését, a poronyt vékonyka, éles jajját, a huga rémült sipitózását. Attól tart, hogy az öreg elvesztette a fejét, nekirohan a menyének, tán éppen most gyilkoljon a szerencsétlen asszonyt, nincs aki megvédje szegényt a becstelen apósa ellen.

— Gerő!.. ugorj ki, Pataki fojtja a Stefit!

Még csak kora éjszaka van, városban inkább estének számítana. Pillanat alatt benépesül az utca, az emberek kézbe-kapják a dorongot, vagy a villanyelet, az asszonyok eszeveszett furiákként száguldoznak.

— Gyilkójják a Stefit!..

— Észit vesztette az öreg Pataki!..

— Maraggy te csak fijam, mit keres-
nil ott a nagy kavargásban?..

Néhányan benyomják a kaput, hamar enged, gyenge a vasalás, gyorsan kifordul a sarkából. A rohanásban, összevisz-
szaságban, felelőtlenségben a fiatalabbjai
tuleresztik vérmérsékletüket, botukkal
ketten is odacsapnak a konyhaajtóhoz,
csörömpölve hull a földre a bezu-
zott üvegábró. Azzal a lendülettel, melybe
benne van, hogy most mindjárt teljes
joggal agyba főbe verhetünk valakit, be-
nyomják a tisztaszoba ajtaját.

Az öreg Pataki, a bünös, akit felelős-

ségre akartak vonni kajánságáért, s akin meg akarták torolni Maró Stefánia szen-
vedéseit, ott fekszik az ajtóval szemközt az ágyon.

Véres-habos ajkai közül artikulátlan oridítás tör elő.

Egyik kezével a haját tépi, másikkal a falat verdesi. Szemei megtörték, mint a haldoklóé, arcán csurog a veríték. Ide-oda verődik a párnák között, hol össze-
gömbölyödik, mint a macska a kuvasz előtt, hol kinyulik, mint a rétes a sodró-
fa alatt. Egyik lába mereven égne áll, a másik pedig, mintha gumiból volná-
nak a csontjai, begyűrődött a háta alá.

A fiatal özvegy ott áll előtte kancsó-
val, vízesronggyal a kezében.

— Elment az esze, szerencsétlen?... Hát nem érezte, hogy a permetes hordó?

— Tejet neki!..

— Gálícoldatot ivott bo. helyett az
öreg!..

— Fogjátok meg, a két lábánál, hadd
aggya ki, ami benne van!..

— Jaj, kedves testvirem, már azt hit-
tem, téged gyilkónak!..

— Szalaggyatok bábaszülemért!..

— Tejet bele, az segít!..

A mérges indulatok, melyek előbb még
készen voltak arra, hogy alaposan hely-
benhagyják az öreget, lecsillapodnak és
részvétté változnak. Minden asszonyban
egy kuruzsló rejtezik, még csak a termé-
szet parancsa szerint is, mely ugy alkot-
ta meg a nőt, hogy tudjon és akarjon
betegét ápolni!..

Sokan azt mondják, azért van ez így,
mert az asszonyok érzéketlenül tudják
nézni, mások miként szegvednek.

Nem igaz ez. A nő például csak ritkán
boncol s kivételképpen is alig vállalko-
zik viviszekcióra. Az afféle kegyetlen-
ségtől, mely nem közvetlenül az életet
szolgálja, irtózik. Viszont életadó ösztö-
nőből folyik, hogy ahol lehet, készséggel
és önfeláldozóan segít.

Száz tanács születik meg egyszerre.

— Tejet!

— Vízet!

~~~~~

Uj előfizetők

az eddig megjelent folytatásokat dij-
talanul kapják. Fizessen elő a B. L.-ra,
hogy mindennap rendszeresen olvas-
hassa a legjobb romániai magyar la-
pot

Nyolc százalékra szállította le leszámítolási kamatlábát a Banca Nationala

Bukarest, április 1.

A Banca Nationala elhatározta, hogy
mától kezdve általános leszámítolási ka-
matlábát az eddigi 9 százalékról 8-ra, az
állami és községi kötvények leszámítolási
kamatlábát pedig az eddigi 10-ről 9 szá-
zalékra szállítja le.

Ezt az intézkedést a bank egyrészt a
külföld főbb tőzsdéin beállott kamatláb-
csökkenésre, másrészt belföldi gazdasági
viszonyainak az utóbbi időben történt
kialakulására való tekintettel hozta meg.
Egyébként a bankjegykibocsátó pénzín-

tézet a jövőben is a legnagyobb figyelmet
fogja fordítani az általa leszámítolásra
átvett értékpapírokra és gyanakkor min-
dett meg fog tenni, hogy e kamatláb-
leszállítás kihatásai a magánbankokon
keresztül az egész piacon érezhető legyen.

A jegybank különben a jelenlegi pénz-
piaci helyzet feljavulását nem csupán
attól az intézkedéstől várja, hanem a me-
zőgazdasági hitelintézet létrejöttétől is,
a mely jelentős új külföldi tőkek beözö-
nését teszi leh. tővé a belföldinél jóval
alacsonyabb kamattal mellett.

Távíratilag Bukarestbe kérte a feketeszesz-ügyek doszár- jait a pénzügyminisztérium

Kolozsvár, április hó 1.

A sepsiszentgyörgyi hatóságok által
felderített feketeszeszgyártás ügye egyre
nagyobb hullámokat vet. A szentgyörgyi
ügyés-ség fogházában, amint már megir-
ta a B. L., tizennégy egyén van letartó-
ztatásban, akik ellen az eljárás folyik. A
sepsiszentgyörgyi ügyészség megkeresé-
sére a kolozsvári ügyészség házkutatást
tartott Kolozsvárt. Itt a Kossuth Lajos-
utca 73 szám alatti volt a Sepsiszentgyör-
gyön letartóztatott feketeszesztársaság
szállítási központja. A lefolytatott házku-
tatás kitűnő eredménnyel járt.

A hatóság emberei megtalálták a hamis
ólomplombukat gyártó prést, amellyel
a társaság egyik tagja, Nasch Gyula,
éppen ki akart osonni, hogy a prést
elrejtse.

Amikor lefoglák, bevallotta, hogy a
prést anyja, Nasch Sámuelné, paran-
csára Blumenfeld és Simon szesznyak-
reskedőnél alkalmazott sógorához, Sám-
son Mórichoz akarta elvinni. A fiatal-
embert anyjával együtt letartóztatták és
még az este Sepsiszentgyörgyre szallitot-
ták. Ugyancsak Sepsiszentgyörgyre itt-
ték Salamon Ilonát is, akinek apját, Sa-
lamon Móricot és nővérét, Salamon Má-

riát, tudvalevőleg már a szentgyörgyi ha-
tóságok letartóztatták.

Kolozsvárt házkutatást tartottak még
az uzoni feketeszesz ügyében Blumenfeld
és Simon szesznyakreskedő-cégénél is, a
hol azonban nem találtak kompromittá-
lót.

Itt említjük meg, hogy a kolozsvári
ügyészség ma délben távirati utasítást
kapott Bukarestből, hogy a feketeszesz-
ügyek doszárjait azonnal küllje fel a
pénzügyminisztériumhoz.

~~~~~

DERBY

E525

ERBY

Y

LEI

Huzás apr. 5-én. Főnyeremény: 25.000 lei

100.000 lejes sors-
ságon nem húzott
sors egyek ovább ál-
szának!

HARISNYÁINK

biztosítják a láb formás szépségét, egyéb
cikkeink választékos izlést igazolnak!

Lei-161

Női selyem
kombiné 180

Női selyem ha-
risnya valódi I-a 100

Női selyem flor
harisnya I-a . . 60

Férfi zokni
I-a minőség . . 25

Kötötttruhák és kabátujdon-
ságok megérkeztek!

Herkules

Brassó, Kapu-utca 41 sz.

Az Északi-tengertől a Fekete-tengerig

Magyarország és Románia döntő szerepe Középeurópa új térképalakulásában

Budapest, április 1.
Egyetlen pillantás térképünkre, mely a német-osztrák vámuionis tervet tünteti fel s láthatjuk, hogy ámbár a határok megváltoztatásáról nincsen szó, Európa mégis új térképalakulás előtt áll. Olyan térképalakulás előtt, mely gyökeréig felborítja az európai konstellációt s Németországon meg Ausztrián kívül Magyarországra és Romániára is sorsdöntő kihatással lehet.

Hogy milyen világjelentősége van a tervezett alakulásnak, mely az Északi-tengertől a Fekete-tengerig egységes vámuionterületet építene ki s amely megoldaná Közép- és Délkeleteurópa végzetes válságát, azt igen mélyenszántó tanulmányban fejti ki a „Magyarország”-ban Ajtay József, a kiváló publicista. Ez a tanulmány eleven erővel mutat rá arra, mért hatott a német-osztrák vámuionis terve robbanó bombaként: azért, mert megvalósulása a 10 év óta erőszakolt cseh-francia dunavölgyi politika csufos bukását jelentené.

NÉMETORSZÁG A VÁMUIONIS ÉLÉN.

Nézzük mindenneke előtt azt, mi szorította Németországot és Ausztriát a gazdasági egybekapcsolódás felé? — Ismert, hogy a versaillesi békeszerződés Németországot megfosztotta gyarmataitól, a saint-germaini és trianoni diktátumok pedig ostobán feldarabolták a Dunavölgyet és elzárták a németek útját Délkelet felé. Ugyanekkor Németország elvesztette az orosz piacot is és közvetlen szomszédságja az ellenséges Lengyelország lett. Ezenkívül irtózatossá vált a jövőbeli terhelés, mely a birodalom gazdasági életét teljesen elcsorvasztotta.

Az egyre súlyosodó válság után a németek figyelmét természetesen a Dunavölgy felé terelte, mert egyrészt itt mutatkozott a legkisebb ellenállás, másrészt a dunavölgyi országok gazdasági elzárkózása végzetes következményeket — most érezzük — termelt és a felkelés egyre inkább sóvárogta itt a rettenetes krízis alól megváltó gazdasági összefogódás után.

Ajtay kifejti, hogy Benesnek egy évtizeden át sikerült úgy odahaza, mint Prágában elhitetnie, hogy a cseheknek a Dunavölgy megszerzésére és dominálására irányuló törekvései a legjobb uton haladnak s már csupán Magyarország térdrekenyészítése van hátra. Az ideál-n. beteges Csehszlovákia fantomot kergetett: a mindössze 6 milliónyi cseh nép impériumát 10 millió osztrák-német és 12 millió magyar, valamint az összes balkáni népek felett. A valóságban azonban

Benes politikája úgy gazdasági mint politikai szempontból teljesen lezüllesztette a Dunavölgyet.

Ezt legelőször az olasz külpolitika vette észre, mely azután olasz befolyás mellett Magyarország és Ausztria politikai és gazdasági összefogódását tűzte ki célul. Azonban ennek a megvalósítására hiányoztak a kellő anyagi eszközök.

A Népszövetség is tett lépéseket az európai gazdasági béke helyreállítására felé. A múlt év tavaszán megalkottak egy vámbéke-tervezetet. Ez a tervezet azonban főképpen Csehszlovákia magatartása miatt megbukott. A Népszövetség békeakciója azután a folyó évi március 18-án eredménytelenül végződött genfi vámkonferenciával végezték csődtől mondott. — a mint néhány nappal ezelőtt a párisi bukzonferencia is sikertelenül fejeződött be.

Ilyen körülmények között Németország végül is megunta a bohózszerű, ál-pacifista francia-cseh mentési kísérleteket s kizárólag helyzetében magához ragadta a kezdeményezést. A német-osztrák vámuionis elhatározásával és az ehhez való csatlakozási felhívással kibontotta a vámbéke és a gazdasági együttműködés

nek lobogóját. Franciaország és Csehszlovákia már az első lépésnél kétóghesetten igyekeznek elgáncsolni a tervet (Benes még háborúval is fenyegetőzött), — a vámuionis helyéből azonban nem tudnak más koncepciót állítani.

Az elhibázott francia-cseh politika tehát Németország kezébe sodorta a vezetést.

A német koncepció első lépése, Ausztria megnyerése a vámuionis részére igen nehéz feladat lehetett. Egyrészt a nemzetközi akadályok miatt, másrészt pedig

terjedne a németek által tervezett egységes gazdasági terület

a vámuionis, ha abban Ausztria minden garancia nélkül megy bele, súlyos válságba sodorhatta volna az osztrák ipart és kereskedelmet. Ausztria jövő gazdasági fejlődését teljesen elzárta volna Németország túlsúlya. Nyilvánvaló tehát, hogy német részről a megegyezés érdekében nagy engedményeket és ígéreket tettek Ausztria részére. Eltekintve egyes osztrák iparágak átmeneti vámvédelméről s a nagy német kartellekbe való felvételüktől, kétségtelen, hogy fő csábereje annak a biztosítása volt, hogy

A németek gigantikus vámuionis terve, amely Németországot, Ausztriát, Magyarországot és Romániát foglalná magában. A vastag vonal jelzi az Északi-tengertől a Fekete-tengerig terjedő egységes gazdasági területet. A sűrűn pontozott rész: Ausztria, mely összekötő híd lenne Németország, valamint a magyar-román agrárállamok között.

Egy délamerikai város borzalmas pusztulása

Előbb katasztrófális földrengés, majd tűzvész lázogatja meg Nikaragua fővárosát

A halottak száma az eddigi jelentés szerint: 500

London, április hó 1.
A rövid időközökben megismétlődő nagy természeti katasztrófák száma ismét egy megdöbbentően borzalmas szerencsétlenséggel szaporodott: tegnap, hétfőn délelőtt

gigantikus erejű földrengések rombadöntötték Managuát, Nikaragua délamerikai állam fővárosát.

A földrengés délelőtt 1 óra 2 perckor lepte meg Nikaragua fővárosát. Pillanatoként ismétlődtek meg a rendkívül heves földrengések, amelyek nem is tartottak sokáig, pusztításuk ellenben annál rémeesebb volt.

A szinte össze-visszagyűrődő földkéreg az épületek kártaparként omlottak össze, maguk alá temetve azokat, akik a mélyből feltörő dübörgés hallatára és a földlökések megindulásakor a szabadba akartak menekülni.

Mindjárt a földrengés első pillanataiban rombadőlt a managuai postahivatal és a szikratáviró állomás épülete.

Mint egy hirtelen keletkező heves nyári zivatar, úgy vonult el a borzalmas földrengés és mire a földlökések rettenetes egymásutánja megszűnt, a pusztulásnak

hajmeresztő képe bontakozott ki a rombadőlt város felett.

Managua borzalmas végezte azonban nem teljesedett be a pusztító földrengéssel. Alig telték meg az első megrázkódtatások és alig kezdték meg a mentési munkálatokat, a város főterén az egyik rombadőlt ház kigyulladt és a tűz veszedelmes gyorsasággal terjedt tovább.

A managuai tűzoltóság fejvesztett rémület közepette is nekifogott a tűzkatasztrófa lokalizálásának. Rövidesen kiderült, hogy a földlökésektől rombadőlt városban nem sok remény van arra, hogy a tűz pusztító munkájának útjába állhassanak. A vízvezeték csövei a földrengés következtében, a földkéreg valóságos fölgöngyölödése miatt megrepedeztek és a tűzoltók nem kaptak elég vizet a tűz fékezésének megsemmisítéséhez s ezért a lángok terjedésének semmi akadálya sem volt. Végül is úgy igyekeztek a tűz továbbterjedésének gátat szabni, hogy

a nemzetőrség parancsnokának indítványára a már lángban álló épületeket egymásután kezdették felrobbantani. A romok alól azonban nem szerezhettek annyi dinamitot, amennyire a tűzoltóknak ehhez a kétségbeesett módjához

Németország és a keleti agrárországok hatalmas arányúnak ígérkező árucseréjét Bécs fogja közvetíteni és lebonyolítani.

Az eddigi közlemények is nyíltan bevallják, hogy a németek Ausztriának szánják a híd szerepét.

egyfelől Németország, másfelől a vámuionisba bekapcsolandó Magyarország és Románia között,

mely államokkal tudvalevőleg egyidejűleg igen bartóságos kereskedelem politikai tárgyalások folytak és folynak. Mindebből önként következik, — fejti ki Ajtay —, hogy

Magyarország és Románia csatlakozása egyenesen e feltevéle annak, hogy Ausztria megkockáztassa a fejlett iparu Németországgal való unióalapítást.

Térképünk világosan jelzi, hogy Magyarország és Románia bekapcsolódása Németországnak összefüggő és kellő vasúti hálózattal ellátott szárazföldi utat biztosítana egyrészt a Balkán, másrészt a hatalmas területű, nagy gazdasági lehetőségeket nyújtó Oroszország felé. Ezenkívül a németek a Rajna és a Duna összekapcsolásával víziúton is el tudnának jutni a Fekete-tengerre s ezne át Kelet-Azsiába.

De a térkép egyben megmutatja azt is, hogy ez a nagyszabású vámuionis lehetlenné fogja tenni Csehszlovákia gazdasági önállóságát, melynek csupán északra, az ellentétes érdekű Lengyelország felé maradna némi szabad útja. Csehszlovákia valószínűsége szűkülne. Azonban a Benes-Berthelot-féle felháborodás mégsem jogosult, hiszen éppen az a tiszteztendő romboló politikájuk következménye az, hogy új gazdasági Közép-Európa készül megszületni.

A hangsúly tehát most Magyarország és Románia magatartásán van. Hogy ez milyen lesz, azt nem lehet addig tudni, míg a Németország által felajánlandó engedmények és biztosítékok mértéke nem tisztázódik. S ezenkívül még a politika is megmérgezhetheti az egyezkedést.

Annai azonban kétségtelen, hogy egy német-osztrák-magyar-román vámuionis a teljes mértékben érvényesülő agrár-védővámok következtében lehetővé tenné a román és magyar mezőgazdasági termék jó áron való értékesítését a vámuionis területén. De mindenesetre megfontolandó az, hogy ezért az előnyért a két országnak súlyos ellenszolgáltatásokat kellene nyújtania ipari téren.

Akárhogy is lesz, Középeurópa csődben van s a megoldás nem várthat sokáig magára.

szükség lett volna és a mentés ezen a fronton csakhamar csődtől mondott és a tűz most már akadály nélkül terjedhetett tovább.

A managuai kikötőben horgonyzó amerikai hadihajók legénysége sietett segítséget és a kereskedelmi hajók matrózaival együtt derekas munkát végeztek a mentési munkálatok során. Emberi erő azonban a város szörnyű végétét már nem állíthatja meg útjában.

A borzalmas katasztrófáról eddig még nem sikerült átfogó helyzetképet alkotni.

A romok alatt mindenütt halottak hevernek, sok holttest fekszik az utcákon is.

Az első jelentések ötszázra becsülték a halálos áldozatok számát s ezt az adatot a későbbi félhivatalos jelentések is megerősítették.

Többek között rombadőlt a managuai vásárcsarnok hatalmas épülete is, a melynek romjai alól eddig 35 nőnek és gyermeknek a holttestét húzták ki.

A managuai kormány szikratávirón kért segítséget a szomszédos államoktól és az Egyesült Államok kormányától. Az Unió tengerészetiügyi minisztériuma négy hadihajót és egy repülőgépet anyahajót küldött a rombadőlt és lángokban álló város segítségére, hogy a 60.000 főből álló lakosságot élelmiszerekkel és a szükséges gyógyszerekkel lássa el. Hoover elnök pedig távirótilag intézkedett, hogy az amerikai Vörös Kereszt segélymissziót indítsa Managuába.

Az újabb jelentések szerint a halottak száma körülbelül 7-800-ra becsülhető, de bizonyos, hogy ez a számát sem tekinthető véglegesnek.

DERBY

Huzás ár. 5-6n. Fényvremény: 25.000 lej.

Miért legyen háza nyirkos?!

Eggedül és gyorsan száríthatja nyirkos házát, ha „BUER” készítményt használ, mely 8 m²-t szárít 200 leiert.

Kapható minden droguériában, festékküzleiben és építőanyagraktárban.

Főlerakat „BUER” Bukarest, Str. Mecet 33.

S. g. 1

Sie werden lachen:

Fritz Grünbaum kommt mit Sándor Rott, Armin Berg und dem ganzen Ensemble des Wiener Theaters der Komiker!

Eddig már négy milliárd a költségvetési deficit

A kormány cáfolja a tisztviselői fizetések újabb leszállításáról szóló híreket

Bukarest, április 1.

Beszámoltunk arról, hogy Auboin, a Banca Nationala mellé delegált francia pénzügyi megfigyelő jelentést adott ki Románia gazdasági helyzetéről. Ez a jelentés

igen szomorú képet fest az állami gazdálkodásról és megállapítja, hogy súlyos bajok vannak az állami költségvetés körül.

Tekintettel arra — állapítja meg Auboin jelentése, — hogy az előirányzott bevételi tételek nem folynak be, a kormány újabb jövedelmi forrásokról kell gondoskodnia, vagy pedig a költségvetés kiadási tételeit kell redukálnia, mert különben az egész költségvetési egyensúly felborul.

Auboin jelentését igen pesszimistikus színekkel kommentálja a bukaresti sajtó, amely a maga részéről is megállapítja, hogy valóban bajok vannak az állam gazdálkodásában. Az Indreptarea megállapítja, hogy

máris több, mint négy milliárd lej a deficit.

A Dimineata is komolyan, sőt válságosnak mondja a költségvetési helyzetet, míg az Epoca azt írja, hogy — miután kizárt dolog, hogy a kormány újabb jövedelmi forrásokra szert tegyen, mert az ország gazdasága a mai állami megterhelést sem bírja már el, —

a kormány már is azzal a gondolattal foglalkozik, hogy újabb 10 százalékkal leszállítja a tisztviselők fizetését.

Az Epocának ezt a híradását ma hivatalosan cáfolta a kormány. Ettől eltekintve hivatalos körök is elismerik, hogy valóban súlyos a költségvetési egyensúly fenntartásának kérdése. A kölcsönből ugyanis költségvetési hiányokra egyáltalán sem szabad fordítani, viszont annak idején, amikor a bevételi előirányzatot csökkentette a kormány, túlságosan optimista volt és nem számolt a gazdasági nehézségekkel.

— APRILISI TRÉFAK A BUKARESTI SAJTÓBAN. Bukarestből jelentik: A bukaresti sajtó ebben az évben sem feledkezett meg a hagyományos április elseji ugratásról. Az Unversul például a következő szenzációs hírral kedveskedett olvasóinak: Párisi távirati jelentés szerint Maniu Gyula a francia fővárosban oltár elé vezette Miss Sgardellit. Akik azonban ismerik Maniut, a megcsontosodott agglegényt, azonnal tudták, hogy az Unversul híre nem volt egyéb, mint áprilisi tréfa. — Sokkal sikerültebben ugratta be olvasóit a Dimineata. Tegnap számában ügyes fényképesi trükkkel közölte a Cercul Militar fényképét, egy élje helyezett hatalmas toronnyal. A lap megjegyezte, hogy a torony bizonyos Hartogsen norvég tudós szerdán délután 30 per alatt odaépíti a Cercul Militar elé, majd a következő felóra leforgása alatt bőséges esőt csinál. A Cercul Militar előtt valóban nagy időmég is gyűlt össze és türelmetlenül várta Hartogsent a csodákkal együtt. Persze nagy derűtség között jöttek rá arra, hogy beugrottak a lap április elseji mókájának.

— Janovics Jenő nagyhatású beszéde az országos színeszgyűlésen. Budapestről jelentik: Az országos színeszgyűlés tegnap tartotta meg hatvanadik jubileumi közgyűlését, amelyen az erdélyi magyar színeket képviselőként dr. Janovics Jenő, kolozsvári színgazdát jelemt meg. Janovics tolmácsolta az erdélyi színeszek üdvözlését. A magyar szó, — mondta Janovics, — egyre halkabb és egyre kevesebb lesz az elcsatolt területeken és, sajnos, a most felnövő új nemzedék már sokszor nem is érti meg ezt a nyelvet. De mi azért a helyünkön vagyunk, küzdünk és harcolunk a magyar szóért. A magyar szó elnyomhatják, de a gondolat tot semmi sem állíthatja meg utjában. A gondolat szárnyalása elé semmitől akadályt nem tudnak gördíteni, — fejezte be nagyhatású beszédét a kolozsvári magyar színház igazgatója, — és ez a gondolat idoszall az anyaföld felé. A jubileumi közgyűlésen a csehszlovákiai magyar színeszet is képviseltette magát, csupán Jugoszláviából nem jelent meg senki, miután ott tizenkét év óta még mindig nem engedték meg a magyar színjátszást.

— Nem sürgős a tizmillió. Szatmárról jelentik: A városi tanács építkezések és különféle beruházások céljaira tizmillió lejes kölcsönt akar felvenni. Mután a nagytanács kétharmad többsége nem szavaz a meg a sü gősséget, nem foglalkoztak érdemben az ügygel.

— Károlyi Mihály pert indított az Egyesült Államok ellen. Washingtonból jelentik: Erőteljes perrel támadta meg gróf Károlyi Mihály az Egyesült Államok kormányát. Károlyi még a háború előtt, 1913-ban, tudvalevőleg Amerikában járt, ahol a függetlenségi mozgalmak támogatására gyűjtést rendezett és az így befolyt 16.214 dollár egy washingtoni bankban helyezte el. Amikor a háború kitört, az összeget, mint ellenséges vagyont, lefoglalták és elkobozták. Károlyi most követeli, hogy ezt az összeget adják ki neki. — Az érdekes per kimenetele elő emigráns körökben nagy várakozással tekintenek.

— Chaplin egy heti üdülésre Nizzába utazott. Nizzából jelentik: Charlie Chaplin néhány napos párisi tartózkodása után Nizzába utazott azzal a szándékkal, hogy egy hetet a francia Rivierán töltsön.

— Veszedelemes tűz Gyergyószentmiklóson. Tudósítónk jelenti: Hétfőn éjszaka a Vákár Fivérek kereskedőcége főtéri emeletes házának padlásán veszedelemes tűz ütött ki. Az önkéntes tűzoltóegység gyors és derék munkájának köszönhető, hogy a veszedelem elemi csapás megkímélte a többi szomszédos házakat, amelyek a kigyulladt épülettel egybeépültek. A kigyulladt ház tetőszerkezete teljesen leégett, a lakosok lyokat és a kereskedést azonban sikerült megmenteni a nagyobb kártól. Oltás közben a tűzoltók agilis parancsnoka, E. Deér Kálmán bankigazgató lezuhan a lépcsőháza és balcarját a csuklón felül több helyen eltörte. A kár 3-400 ezer lejre tehető, ami biztosítás útján megtérül.

— Litvinov orosz külügyi népbiztos októberben Ankarába utazik. Ankarából jelentik: Az ankarai sajtó kormánykörökből származó megbízható értesülés alapján közli, hogy Litvinov orosz külügyi népbiztos ennek az évnek folyamán látogatást tesz Törökország új fővárosában. Litvinov az eddigi tervek szerint valószínűleg októberben utazik el Ankarába, ahol politikai és kereskedelmi tárgyalásokat folytat a török kormány tagjaival.

Makaróni! — kiáltották oda az olasz birkózónak Prágában. Prágából jelentik: Kelemen neidons tört ki tegnap az itt megartott európai birkózóbajnokságon. Amikor Nizzola olasz bajnok birkózik az egyik franciával, a cseh közönség hitelen hevesen tüntetni kezdett az olasz birkózó ellen és „makaróni” csúfnéval illették. A tribün első sorában ült San Severino h-rece, olasz követség tanácsosa, aki annyira feldühödött ezen a viselkedésen, hogy egy melle te állt a cseh közönség fenyegetősen vetett körfül a herceget, akit csak a rendőrség tudott kiszabadítani szorongatott helyzetéből. — A jelenet: végignézte Slavik cseh belügyminiszter is, aki azonban megelégedett azzal, hogy a fejét csóválja.

— Szívbetéreknek és érelmeszesedésben szenvedőknek a természetes Ferenc József keserűvíz használata könnyű és pontos béli működést biztosít. Klinikai vizsgálatok igazolják, hogy a Ferenc József víz különösen agyvérzésre és gutaiütésre hajlamos idősebb embereknek kitűnő szolgálatot tesz. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Öránként 180.000 szót lehet táviratozni. Londonból jelentik: Az angol főpostahivatal londoni kísérleti állomásán rendkívül érdekes távirókészüléket mutattak be, mely valószínűleg forradalmasítani fogja a táviratozást. Az új rendszerrel, mely a facsimile-táviratozáson alapul, óránként 180.000 szót lehet leadni. A készülék a kézirat jegyeit egy fotoelektrikus cellára vetíti, mely a jegyeknek megfelelő villamosjeleket ad le óriási sebességgel, a rendeltetési állomások, ahol a felvett jeleket egy perc alatt érzékeny papíron hívják elő. Ily módon óránként 120 oldalnyi szöveget lehet leadni. oldalanként 1500 szóval a készülék rádió segítségével korlátlan távolságokra használható.

* Építési iroda új telefonszáma Brassóban. Halász Kálmán okl. építésmérnök tervező építési irodája Szentjános-utca 7 szám alatt az interurban telefonhálózatba bekapcsoltatott. Telefonszám 223.

Tomcsa Sándor: **APRILIS! APRILIS!!**

Ezt a felkiáltást nem valamely lírikus hangulat-hullám szorítja ki belőlem látván a zsúnduló természetet és ezen belül a tavasziasan kék égen áttepő felhőket, az ibolyával telepített domboldalkat, s a domboldal fűin sex applalje tudatában forgolódo vadgalamb kisaszszonyt.

Ez a felkiáltás inkább szemrehányás lehetne, hogy: Április! Április! mi ez kérelek? Egyáltalán hogy képzeld ezt kérelekkel? Hol vagyunk? Egyszer már megjött az eszed? Hiszen már negyedik hónapja vagy?

Hiszen munkanélküli jégcsapok lógnak a csatornákon s a tavaszi mintavásárak plakátjai alig látszanak a havazástól.

Légy tekintettel legalább rá.

En azonban „Április! Április!!” jelige alatt nem érzelgőni akarok.

Ugnap délután egy levelet kézbesítetek a címre, melyben elegáns női írással ez állott:

Este félnyolc óra után, legyen a Horváth-kertben.

Jolán.

Mivel jó fiu vagyok, elmentem a Horváth-kertbe, hol tényleg két röhgő barátomat találtam, hogy aszongyák, hogy aszongyák „Április! Április!! Te ökör!”

Levertem kabátomról a havat: — Igazán nem is hinném, ha nem ti mondanátok.

Hiszen teccik ismerni az április elseji heccelődéseket. Az ugratásokat Minél nagyobbát ugrik az áldozat, annál jobb. Minél dühösebb, annál jobb. Ha megüti a guta mérgében az a legjobban. Az áldozatra is. Nem kell még felmenni a hatodik emeletre. Ez az ugynevezett emberi gyöngegség.

Nézünk szét, hogy kivel hogyan lehetett volna áprilist járni, kül- és belföldön.

Például Feld Mátyásnak a következő táviratot küldtem volna:

Jöjjön azonnal a Markó-utca, várja Schreiber.

A Budapesti Rendőrség.

Ebben az az ugratás, hogy Feld a táviratra elrohan a Markó-utca, hol nem várja Schreiber.

De a Markó-utcai ügyészség, az igen.

A következő is jó lett volna:

A Népszövetségnek

Genfben.

Szíves beleegyezésüket kérem, hogy Lengyelországot töröljem el a föld színéről.

A Szovjet.

„Ez is jó lett volna. De még jobb lett volna, ha a Szovjet a következő választ kapta volna:

Törölje.

A Népszövetség.

Ez jobbnak jobb lenne, de tudja az Isten valahogy nem lenne meglepetés. A válasz.

*

Avagy: Fedák Sártnak Bécs. A magyar Génsusz szobrának Ör...ről való lemintázása céljából Budapestre várjuk. Ez alkalomból Péchy Erzsinek nyilvánosan feje vételek. A magyar közvélemény nevében: Klebelsberg.

Avagy: A bécsi esküdtseknek Wien. Maradjanak együtt, a nőmmel napokban érkezem.

Bauer II.

Avagy: Averscunak a hasonnevű párt élén. Már nem birom tovább nagyon kérlek, vedd át a kormányvezetést. Mironescu.

Erre: Mironescu miniszterelnöknek. Legnagyobb sajnálatomra szíves kérésednek nem tehetek eleget, megpróbálom rábeszélni Maniut.

Végül: Popovici pénzügyminiszternek. Onnek minden sikerül, eszközöljön ki számomra 100 ezer lej kölcsönt. Tomcsa.

* A Wiener Theater der „Komiker” romániai vendégzereplése. A színház eredeti együttese, Rott Sándor, Grünbaum Fritz, Engel Franz, Sprnger Armin, ismert komikusokkal, Dedi sch Grete diszózzel és partnerével, Laszky Bélával, az smert zenészerzővel, Türk Berta és Walden Paula szarzonékesnőkkel, Schrecker Fritz rendezővel és az nművésszel, Pfluger Paula és Laube Lilly naívakkal. Reding Kurtal, az elegáns bonvivánnal, nagy körutat rendez Románában és Brassóban is fel fog lépni. Április hó 14-én. Az együttes, az Eisenbach Heinrich által népszerűsített vídám sznművészete kultiválja és mindenütt óriási sikerrel lép fel.

* Levélnek ne higgy! A papír türelmes a toll engedelmes, de a betűkben benne a jellem, melyet Schneider Józsa grafológus száz-százalékosan megállapít 100 lejtér. kb. 220-30 szóból álló anyag'sben. Brassó, Sütő utca 4. szám.

— Schreiber, — nem is Schreiber. Budapestről jelentik: A rendőri nyomozás a Schreiber ügyben újbb fordulponthoz jutott. A verses anyakönyvi hivatal ugyanis megállapította, hogy a Schreiber által megölt születési dátumon Schreiber nevű gyerek nem született Vassecen, ellenben született egy Sisa Tivadar József nevű törvénytelen gyermek. A nyomozás most már oda rányul, hogy végre megállapítsák kicsoda is tulajdonképpen Schreiber? Az ügynek egyébként még egy érdekes epológusa van, amennyiben az egyik nyomravezető, Veszelsky Ferencet, aki a Schreiber fejére kifizített jutalomból hatszáz pengő kézhez is kapott, letörtztatták. miután megállapították róla, hogy különböző bünteselekményekért már régóta kő rözés alatt áll.

— Veszett tehén. Szalontáról jelentik: Halmuzner Ferenc gazdálkodott, valamint ötvöges családját egy veszett tehén megharapta. Mindannyiukat a kolozsvári Pasteur-intézetbe szállították.

— A brassói önálló csizmadia iparosok társulata felkért annak közlésére, hogy a B. L. április 2-iki számában megemlített adakozási eredményéből nem kizárólag munkanélküli csizmadiaikat, hanem általában családlos munkanélkülieket támogatnak. — A tagok között rendezett gyűjtés összege különben Puskás József 50 lejes adományával 3040 lejre szaporodott.

* Cukrárszámát Brassó, Cérna-utca 7. sz. alá helyeztem, ahol a rendeléseket husvéri már most felveszem. Darvas Albert cukrász.

* Találtatott Brassóban egy fél fülbevaló. Igazolt tulajdonosa átveheti, jelen hírletet költségeinek megfizetése ellenében, a Brassó Lapok kiadóhivatalában.

Chrysler-autó E 1340
52-es típus, 4 hengeres, 5 ülé-es, jó állapotban, utánnyosan eladó.
TURMUSZ JÁNOS
autóávitó műhelyében, Brassó.
Hossz utca 173

BILLES & Co. utóda
Árpon: **NAGY-ZEBEN** Fiók: **BRASSO**
Reg Ferdinand tér 18. Reg Carol (Kapu-u) 9
Női és férfi tavaszi udonságok valamint gyapú takarók és szőnyegek gyári lerakata.
Olcsó napiárak!

ASTRA (APOLLÓ) MOZGÓ
BRASSO
Ma szerdán kagagó este
„A SIRO ÖRÖKÖSÖK”
STAN és BRAN a főszerepben. Ezenkívül híradó és Micky Maus vigjáték.
A következő bemutatónk:
„MORENO” („En vagy Ő”)
HARRY PIEL első beszélő hangosfilmje.

Ruhákat vegyileg fest, tisztít: CZINK, CLUJ. Postaküldeményeknél 20% engedmény.

Közgazdaság

Miért lehet olcsóbb a villany?

A villamos-művek az adatok halmazával bizonyítják, hogy nem szállíthatják le az áramárakat

„Utópia minden olyan terv, amely a kisfogyasztók áramát 12–14 lejnél olcsóbbá akarja tenni” — állapította meg a Romániai Villamosművek Szövetsége

Brassó, április 1.

Az alábbi statisztikai kimutatást a Romániai Villamosművek Szövetsége állította össze abból az alkalomból, hogy az áramfogyasztó közönség a villanyárak nagyobbrányu csökkentését követelik a villanyművektől. A statisztika bevezetőrésze leszögezi, hogy minden terv utópia, amely a kisfogyasztók világítására használt áramot a következő években 12–14 lejnél olcsóbbá akarja tenni. Ezt az alábbi statisztikai adatokkal bizonyítja a szövetség:

Az „Argus” március 7-iki számában egy cikk jelent meg, amely a következő adatokat tartalmazza a különböző mezőgazdasági és ipari cikkek áralakulására vonatkozólag:

	1916	1922	1930	1931
	aug.	jan.	okt.	febr.
Élelmiszerek	1	25	54	50
ruházati cikkek	1	32	71	57
különlék	1	16	38	31
Átlag	1	25	54	46

Ezen összeállításból következik, hogy 1931 február havában az élelmiszeri cikkek körülbelül 50-szer drágábbak voltak, mint 1916 augusztusában, holott a ruházati cikkek árai 57-szeres árban szerepelnek.

Az átlag pedig 1931, február havában 46-szoros áremelkedést mutat.

Egy másik érdekes összehasonlítás a mezőgazdasági termény: a buza és több fontos árucikk sorozata, amelyek között néhányat felsorolunk:

100 kg. búzának megfelelt:

	a háboru előtt:	a háboru után:
Vas	115 kg.	30 kg.
parasztesizma	2 pár egyharmad pár	
bőrtalp	10 kg.	3 kg.
gyufa	2400 skat.	130 skat.
mész	1000 kg.	259 kg.
üveg	20 négyzetm.	2 négyzetm.
egy kőműves keresete 1 hétre		2 lapra
egy munkás adója	6 évre	6 hónapra

Ez az összeállítás világosan mutatja a földművesek reménytelen helyzetét és egyszerűsre rámutat arra, hogy hol kell a közgazdaság javulására irányuló lépéseket megkezdeni.

A VILLANYÁRAK STATISZTIKÁJA.

Ezzel összefüggésben lássuk, hogyan alakult a villanyárak tekintetében?

Felvilágosítást nyújt eziránt a következő kimutatás:

A világosítási áram jelenlegi átlaga és annak drágasági tényezője — viszonyítva a háboru előtti időhöz:

Év	1 kw.-ora ára	Drágasági tényezője	A sv. frank átlagmértéke dec.-ben
1914	0.70	—	1.—
1920	2.40	3.40	13.50
1921	3.50	5.—	29.—
1923	6.50	9.30	34.50
1924	10.—	14.40	39.—
1925	14.—	20.—	42.—
1927	16.—	23.—	31.30
1929	17.—	24.30	32.53
1930	17.20	24.60	32.68
1931 febr.	16.50	23.30	32.45

Fenti számértékek összehasonlítása az előbbi kimutatással világosan arra mutat, hogy a villanyművek az áramárakkal nem tartottak lépést a lejnek értékesítésével. Például folyó év február havában a villanyárak csak a 23.3-szorosra emelkedtek a háboru előtti árakkal szemben, holott a svájci frank értékének a 32.45-szeresére alkalmazkodtak a használati cikkek áraihoz, amelyek 46-szoros

áremelkedést mutatnak, tehát éppen a villamos árak kétszeresét.

Európa különböző országainak, illetőleg városainak jelenlegi világítási áramárai

Város neve	Valuta	Átszámítás leire
Hamburg, német márka	0.42	16.80
Lipese, német márka	0.42	16.80
Breslau, német márka	0.45	18.—
Rhein. Westf. E. W., n. m.	0.33	13.30
Amsterdam, holland forint	0.175	12.—
Salzburg, osztr. sh.	0.60	14.50
Bécs, osztr. sh.	0.57	13.30
Locarno sv. frank	0.45	14.50
Basel sv. frank	0.50	16.—
Zürich, sv. frank	0.45	14.50
Svájci átlag, sv. frank	0.43	13.80

Világos, hogy a mi kis műveink a fentemlített művekkel, amelyek lényegesen több áramot termelnek és osztanak szét, nem lehet összehasonlítani, és hogy ennél fogva drágábbaknak kell lenniük. Miellesleg említjük, hogy a rajnai villamosművek évi 3 milliárd áramtermelése van.

Belföldi művek villanyárai 1931 márciusban

A város neve	lej kw.-óra
Arad	16.—
Bukarest	13—10.—
Beszterce	20—14.—
Braila	15—14.50
Kolozsvár	11.—
Karakal	12.50
Kisinev	40—8.—
Dés	16.50
Déva	17.—
Galac	14—10.—
Brassó	16.80—10.—
Jasi	18.—14.—
Lugos	14.—
Nagyvárad	18.50—12.—
Ploiesti	14—9.—
„Seta”	15.—
Nagyszeben	12.— redukálással
Marosvásárhely	15.—
Temesvár	15.—10.—

A fenti árak tartalmazzák az állami adót, nem pedig a városi járulékokat.

Azon körülmény, hogy a villamos művek a háboru után az áremelkedéssel nem tarthattak lépést, mert sokhelyt az illetékes hatóságok ebben meggátolták, maga után vonta, hogy túlhasznált gépeiket és régi berendezéseiket, valamint hálózatokat nem tarthatták a technika követelményeinek megfelelő állapotában. Ennek következtében a veszteségek növekedtek, a fogyasztók mindinkább panaszkodtak rossz feszültség, illetőleg rossz világítás miatt. Így a közönségnek kellett elviselnie egy rövidlátó ármegállapítás következményeit.

A MONOPOLIZÁCIÓ KÉRDÉSE.

Gyakran lehet hallani a villamos művek monopolizálásáról, ezért ajánlatos a helyzetet ebben a tekintetben is tisztázni.

Az áram előállítására és szétosztására nézve jellemző, hogy az elektromos energia felhalmozása gyakorlatilag lehetetlen. Az összes berendezéseket és áramtelepeket elosztó hálózatokat ennél fogva az elvárható legnagyobb szükséglet fedezésére kell berendezni.

Az ebből folyó aránylag magas befektetési tőkék arra kényszerítik a villamos műveket, hogy először a forgalmukat a konjunktúra változásaitól függetlenül és hogy hasonló konkurrencia ellen magukat biztosítsák, mivel a művek egyenletes és fokozatos kihasználása annál inkább elérhető, minél különbözőbb az elváltási tér és minél tovább lehet azt ki-terjeszteni.

Versenyvállalatok távoltartása a villamos áram szétosztásánál monopolizációt

jelent ugyan, de nem jelenti azt a világítás, hőerő és fűtést terén. Fzen terén a villamosság állandó nagy versenyben áll a többi világításra, erőre és fűtésre energiát termelő vállalatokkal úgy, hogy

egy tényleges monopolról sem a jelenben, sem pedig a közeli jövőben nem lehet szó.

Egy olyan ideális tervnek, hogy az

Igéretekkel tért vissza az italmérők küldöttsége Bukarestből

Szabó Béni interpellál a kamarában

Bukarest, április 1.

Tegnap délelőtt az erdélyi italmérők Brassóban összeállított küldöttsége jelent meg a pénzügyminiszterumban, hogy az italmérési engedélyek körüli anomáliák orvoslását kérje. A miniszter távollétében Munteanu államtitkár fogadta a küldöttséget. Az államtitkár, — a delegáció kérés meglepetésére, — kijelentette, hogy a rendeleten nincs módjában változtatni és azt végre fogják hajtani.

A küldöttség ezután a parlamentben Pop Cicio István alelnököt kereste fel, aki megígérte, hogy oda fog hatni, hogy a rendelet tévesen értelmezett pontjai korrigáltassanak. Ugyanilyen értelemben nyilatkozott Hatieganu munkaügyi miniszter is.

Ma délelőtt Szabó Béni képviselő interpellál a kamarában és a következő sürgős intézkedések megtételét fogja kérni a pénzügyminisztertől:

I. hogy az engedélyekre (brevet) már április

Ausztria már lemondta magyar és jugoszláv kereskedelmi szerződéseit

Bécs, április 1.

A legújabb jelentések szerint Ausztria tegnap már felmondta a magyar és jugoszláv kereskedelmi szerződéseit, hogy a felmondás által előrt háromhavi határidő betartassék és így semmi akadály ne lehessen az új megállapodások létesítésének.

A szerződések felmondását a német—osztrák vámegyezménnyel hozzák összefüggésbe.

Sport

↓ Svájc—Magyarország válogatott labdarugói április 12-én játszanak Budapesten. Budapestre jelentik: Április 12-én Budapestre érkezik Svájc válogatott futbalcsapata, hogy megvívja az Európa-kupa meccsét a magyarokkal. A mérkőzés elé magyar sportkörökben nagy érdeklődéssel tekintenek, mivel legutóbb, a múlt vasárnap Svájc eldöntetlen eredményen játszott az olaszokkal, tehát veszélyes ellenfeleknek ígérkeznek. A magyar szövetségi kapitány, dr. Máriássy, csak a húsvéti ünnepek után dönt a reprezentatív csapat összeállításáról.

↓ Nagyszebenben a katonai sportpályán tartották meg a HTV és az NSE közötti labdarugó mérkőzést, melyet a HTV 3:0 (1:0) arányban megnyert.

↓ Tilden és Kozeluh pátkozó szerencsével küzdenek. Mint ismeretes, a két profi tennisz bajnok hetek óta folytatják a párharcot. Hosszu ideig Tildennek kedvezett a szerencse, mely később azután Kozeluhra is rámosolygott és sikerült néhányszor rávernie Tildenne. Legutóbb

áramárakat az ország összes műveinél egyenlő magasra, vagy egyenlő alacsonyra állapítsa meg, egyelőre kudarcot kell vallania a jelenlegi gazdasági viszonyok, le különösen a helyzeti viszonyok a telepeknek nagysága és a hajtó erőknél különbözősége miatt.

A VILLANY A CSALÁDBAN.

Hogy milyen csekély különbségei tesz ki egy család háztartásánál az áramáraknak a változása, arról a következő összeállítás ad tanulságot: Temesváron a közepes áramfogyasztás családoként 106 kw-órát tesz ki, 15 lej áramárral ezévi átlagban 1950 lejt tesz ki, a közepes évi kereset 70.000 lej körül lehet, úgy, hogy a kiadások világításra 2.2 százalékot tesznek ki.

A munkaadók szövetségének statisztikája szerint 1930. december havában egy négytagú család kiadásai következőképp oszlottak fel:

Élelmiszerek	39 százalék
ruházkodás	19 százalék
fehérneműtisztítás	6 százalék
lakás	16 százalék
fűtés	6 százalék
fodrász, dohány és mozi	12 százalék
világítás	2 százalék
Összesen:	100 százalék

Ezen összeállításból — állapítja meg a szövetség — kitűnik, hogy az áramárak tetemes leszállítása nem változtatná meg az életfenntartás összköltségeit, viszont tönkretenné a villamosműveket...

4-ére kitzított árlejtési rendelkezéseket a közigazgatási hatóságok azonnal hatályon kívül helyezték,

II. hogy az 1930. június 27-ike előtt kiadott engedélyek az Alkotmány-törvény 17. szakasza alapján, mint szerzett jogok, mindaddig érvényben maradjanak, míg azok maguktól megszűnnek. Ezek rendjén különös gond fordítandó a rokkantak, hadi-özvegyek, stb. jogaira, mint a melyekre az árlejtések szintén elrendeltettek és amely jogok elvétele a legnagyobb embertelenség lenne,

III. hogy az új szesz-törvény mellé a legsürgősebben egy, az összes jogokat respektáló és kellő utmutatással szolgáló végrehajtási utasítás készíttessék. Megjegyezní kívánom, hogy törvényhozásunk nagy hibája az, hogy az egyes törvényekkel együtt nem készülnek el a végrehajtási utasítások, és emiatt rendkívül sok téves intézkedés történik a törvények alkalmazásainál.

San-Franciskóban játszottak, ahol Tilden győzött 7:5, 6:3, 3:6, 6:3 arányban. Másnap Bergileben Kozeluh revánsot vett és 4:6, 6:3, 7:5, 6:2 arányban győzött.

BUTOR DUMPING

A
BRASSÓI
PIACON

Tele háló exotikus fából,

szíami, kanadal, berkenye, rózsá, avodiré, topolyagyökér:

Lei **29.800**

Modern dió ebédő,

fényezett gyökér és rózsá intarziával:

Lei **29.800**

Kubista ülógarnitúrák. Marhabör-garnitúrák:

Lei **29.800**

MODERN KISBUTOROK

SZÉKELY

ÉS RÉTI

BUTORGYÁR R. T. BRASSÓ

Csak Húsvétiig!

Aprilis